LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO

2025-05-27 Nr. 429-105
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) atstovo Y. Y. (toliau – pareiškėjos atstovas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Draudikas ir pareiškėja Būsto draudimo taisyklių Nr. 67[1] (toliau – Taisyklės) pagrindu sudarė būsto draudimo sutartį (toliau – Sutartis), kuria apdraustas namas, esantis adresu: *(duomenys neskelbiami)* (toliau – Namas), draudimo laikotarpis – nuo 2023 m. rugsėjo 13 d. iki 2024 m. rugsėjo 12 d. Sutarčiai taikomas pastatų draudimo apsaugos variantas „Standartinis“, namų turtui taikomas „Maksimalus“ draudimo apsaugos variantas.

2024 m. birželio 3 d. pareiškėja informavo draudiką, kad „05 31 d. apie 17.30 val. pakartotinai užpylė liūtis, vanduo per garažą pateko į pirmo aukšto 4 kambarių gyv. patalpas, sugadintos sienos, grindys iškeltos, sugadinti baldai, patalynė, rūbai, avalynė, 2 kompiuteriai, dokumentai, naujas dujinis katilas, masažo stalas, šaldytuvas ir kiti daiktai, sugadinta elektra, nėra elektros, muzikinis centras, trimeriai, žoliapjovė, suvirinimo aparatas“ (toliau – Įvykis). Pareiškėja pateikė nuotraukas iš Įvykio vietos.

Palangos priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos rašte pareiškėjai nurodoma: „2024 m. birželio 1 d. 19 val. 07 min. Bendrojo pagalbos centro Klaipėdos skyrius gavo pranešimą apie tai, kad iš gatvės kanalizacijos vanduo apsėmė namo patalpas, adresu *(duomenys neskelbiami)*. Atvykus Palangos PGT ugniagesiams gelbėtojams buvo vandeniu apsemtos gyvenamojo namo patalpos, ugniagesiai gelbėtojai išsiurbė apie 3000 l vandens.“

Įvertinęs surinktus duomenis, draudikas Įvykį pripažino draudžiamuoju pagal Taisyklių A. IV dalies 1.2 c) papunktį (vandens prasiskverbimas pro pastato konstrukcijas į pastato vidų). Atsižvelgiant į tai, buvo išmokėta 1 500 Eur išmoka pagal pastatų draudimo sąlygas bei 10 000 Eur pagal namų turto draudimo sąlygas[2].

Pareiškėja nesutiko su draudimo išmoka, atlyginančia Namui padarytą žalą, ir pateikė pretenziją draudikui, kurios netenkinus, tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjos atstovas nurodė, kad ginčas kilo dėl 1 500 Eur draudimo išmokos, atlyginančios Namui sukeltą žalą, dydžio. Pareiškėjo atstovo teigimu, reali Namui padaryta žala - 31 397,79 Eur.

Pareiškėjos atstovas nurodė, kad 2024 m. gegužės 30 d. – 2024 m. birželio 1 d. dėl iškritusio didelio lietaus kiekio, miesto inžineriniams tinklams užsikimšus ir negalint užtikrinti viso vandens surinkimo, buvo užpiltos Namo patalpos. Namo draudimo suma – 16 000 Eur, tokio dydžio išmokos pareiškėja ir tikėjosi, sudarydama Sutartį. Sutartis sudaryta nuotoliniu būdu.

Pareiškėjos atstovo teigimu, draudikas nepagrįstai Įvykį traktavo kaip vandens prasiskverbimą pro pastato konstrukcijas į pastato vidų, o ne kaip žalą, kilusią dėl liūties (Taisyklių A. IV dalies 1.3 b) papunktis) arba kaip vandens prasiskverbimą iš gretimų patalpų (Taisyklių A. IV dalies 1.2 b) papunktis).

---

[1] 2021 m. kovo 30 d. redakcija, galiojanti nuo 2021 m. balandžio 16 d.

[2] Namų turto draudimo suma – 10 000 Eur.

Pareiškėjo atstovas prašė, jog draudimo išmoka, atlyginanti Namui, kaip pastatui, padarytą žalą būtų padidinta iki 31 397,79 Eur.

Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime draudikas nurodė su pareiškėjos atstovo reikalavimu nesutinkantis ir prašė jį atmesti. Draudikas pateikė paaiškinimus bei įrodymus, pasisakydamas dėl pareiškėjos atstovo nurodytų aplinkybių.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių nesutarimas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios dėl Įvykio Namui kilusią žalą, dydžio.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, Lietuvos banko nuomone, būtina įvertinti, ar draudikas: 1) pagrįstai Įvykį vertino pagal Sutarties sąlygas; 2) tinkamai taikė Sutarties sąlygas, nustatydamas draudimo išmokos, mokėtinos dėl Namui padarytos žalos, dydį.

1. Dėl Sutarties nuostatų pareiškėjai taikymo

Pareiškėjos atstovas nurodė, jog kadangi Namo draudimo suma – 16 000 Eur, tokio dydžio išmokos pareiškėja ir tikėjosi, sudarydama Sutartį. Draudimo liudijime aiškiai nurodyta, kad turto draudimas užtikrina apsaugą nuo gaisro ar gamtinių jėgų sukeltos žalos. Pareiškėjos atstovo teigimu, apie tai, kad pasirinkus pastatų draudimo apsaugos variantą „Standartinis", Namas nuo vandens prasiskverbimo pro pastato konstrukcijas bus apdraustas tik 1 500 Eur suma, pareiškėja jokiu būdu nebuvo informuota. Buvo tik „smulkiu šriftu surašytos tam tikros specifinės sutarties sąlygos", su kuriomis pareiškėja nebuvo jokiu būdu supažindinta.

Draudikas nesutiko su pareiškėjos atstovo teiginiais. Draudiko teigimu, pareiškėja yra ilgametė draudiko klientė, periodiškai sudaranti turto draudimo sutartis, turėjusi žalų. Draudimo sutartis, kuria draudžiamas Namas, yra atnaujinama jau keletą metų. Prieš sudarant Sutartį, pareiškėja bendravo su draudiko darbuotoja, kuri įvertino pareiškėjos poreikius, atsakė į kilusius klausimus. Pareiškėjai buvo siūlomas platesnės apsaugos draudimo variantas „Maksimalus", tačiau dėl kainos pareiškėja pasirinko pigesnį pastatų draudimo variantą „Standartinis" (tuo tarp namų turtą apdraudė variantu „Maksimalus", taigi, pasak draudiko, suprato variantų skirtumus).

Draudiko teigimu, pareiškėja aktyviai naudojasi draudiko savitarnos sistema „Savas LD" (toliau – Savitarnos sistema). Savitarnos sistema sukurta taip, jog prieš sudarydamas sutartį ar atlikdamas mokėjimą sistemoje, potencialus draudėjas visuomet yra supažindinamas su draudimo taisyklėmis, susipažinimo ir sutikimo su draudimo sutarties sąlygomis faktą turi patvirtinti, pažymėdamas varnelę prie įrašo „Patvirtinu, kad su pateikta informacija susipažinau ir sutinku". Šio veiksmo neatlikus, sistema neleidžia atlikti tolimesnių draudimo sutarties sudarymo veiksmų. Sudarius draudimo sutartį, draudėjas visų sudarytų sutarčių draudimo taisykles ir kitus dokumentus patogiai gali rasti Savitarnos sistemoje.

Draudikas taip pat nesutiko su pareiškėjos atstovo teiginiais, esą ginčui aktualios Sutarties sąlygos pateiktos „smulkiu šriftu" ar kažkaip slepiamos nuo draudėjų.

Vertinant ginčo šalių argumentus, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau - CK) 6.156 straipsnyje įtvirtintas sutarties laisvės principas ir sutarties, kaip šalių susitarimo, samprata. Sutarties šaliai gali būti privalomos tik tos sutarties sąlygos, su kuriomis ji sutiko, t. y. dėl kurių ji išreiškė savo valią. CK 6.185 straipsnio 2 dalyje ir 6.992 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad standartinės sutarties sąlygos yra kitai šaliai privalomos, jeigu buvo sudaryta tinkama galimybė su tomis sąlygomis susipažinti. CK 6.992 straipsnio 2 dalis įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį - įteikti jų kopijas draudėjui. Aplinkybę, kad kita šalis buvo tinkamai supažindinta su standartinėmis sutarties sąlygomis, privalo įrodyti standartines sąlygas parengusi šalis.

Šiuo atveju nėra ginčo, kad Sutartis sudaryta naudojantis Savitarnos sistema. Pareiškėjos atstovas neteigė, kad pareiškėja negavo Sutarties dokumentų, tačiau teigė, kad ji nebuvo informuota apie taikomą ginčui aktualią nuostatą dėl draudimo išmokos limito.

Vertinant ginčui aktualų draudimo liudijimą, matyti, kad liudijimo pirmajame puslapyje nurodoma, jog pastatams taikomas „Standartinis" draudimo variantas, Namui taikoma draudimo suma – 16 000 Eur. Antrame liudijimo puslapyje nurodomos konkrečios rizikos, draudžiamos taikant pastatų draudimo variantą „Standartinis". Be kitų išvardintų rizikų nurodomos šios: „Vanduo: <...> vandens prasiskverbimas iš gretimų patalpų; vandens prasiskverbimas pro pastato konstrukcijas iki 1 500 Eur; <...> Gamtinės jėgos: <...> liūtis".

Įvertinus minėtas draudimo liudijimo nuostatas, darytina išvada, kad draudimo liudijime, kurį pareiškėja neneigia gavusi sudarant Sutartį, buvo konkrečiai nurodyta, jog taikant pastatų draudimo variantą „Standartinis", rizika, susijusi su vandens prasiskverbimu pro pastato konstrukcijas, draudžiama taikant 1 500 Eur limitą. Minėta nuostata suformuluota aiškiai ir suprantamai.

Nėra pagrindo sutikti su pareiškėjos atstovu, kad draudžiamos rizikos pateiktos mažesniu šriftu nei kitas tekstas. Pastebėtina, kad visų draudžiamų rizikų sąrašas pateiktas vienoje draudimo liudijimo vietoje. Pareiškėjos atstovas teigė, kad iš liudijimo buvo aišku, jog draudžiamos ugnies ir gamtos rizikos. Vis dėlto, jeigu draudėja susipažino su draudimo liudijimo nuostatomis dėl draudžiamų rizikų, ji turėjo ir galėjo matyti nurodytą limito sumą, taikomą išmokai vandens prasiskverbimo atveju.

Taigi, įvertinus minėtas aplinkybes, darytina išvada, kad pareiškėja iš draudimo liudijimo nuostatų turėjo galimybę susipažinti su visomis draudžiamomis pastato draudimo rizikomis, įskaitant 1 500 Eur išmokos suma apribotą vandens prasiskverbimo pro pastato konstrukcijas riziką.

Pastebėtina, kad vandens prasiskverbimo pro pastato konstrukcijas į pastato vidų rizika detaliau aprašyta Taisyklėse. Taisyklių A. IV dalies 1.2 c) papunktyje pateikiamas vandens prasiskverbimo pro pastato konstrukcijas į pastato vidų apibrėžimas ir sąlygos: „lietaus ar sniego tirpsmo vandens staigus ir netikėtas prasiskverbimas pro stogo dangą ar išorines pastato sienas, pamatus, įskaitant išorinių konstrukcijų jungtis."

Taisyklių 1 lentelėje, kurioje pateikti pastatų draudimo variantai, nurodoma, kad vandens prasiskverbimo pro pastato konstrukcijas rizika: 1) nedraudžiama, taikant draudimo variantą „Minimalus"'; 2) draudžiama, taikant draudimo apsaugos variantą „Standartinis", tačiau taikomas 1 500 Eur limitas ir apsauga taikoma pirmam įvykiui; 3) draudžiama, taikant draudimo variantą „Maksimalus", išmokos limitas nenurodomas, tačiau apsauga taikoma tik pirmam įvykiui. Taigi, minėtoje lentelėje dar kartą aiškiai pateikiama informacija apie taikomą 1 500 Eur draudimo išmokos limitą, kai galioja „Standartinis" pastatų draudimo variantas.

Draudikas pateikė įrodymus, kad sudarant draudimo sutartį per Savitarnos sistemą, būtina patvirtinti susipažinimą su Taisyklėmis (pateikta aktyvi jų nuoroda) bei sutikimą su draudimo sutarties sąlygomis. Aplinkybė, kad Sutartis sudaryta per Savitarnos sistemą patvirtina, kad pareiškėja patvirtino susipažinimą ir sutikimą su Taisyklėmis.

Taigi, įvertinus Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, galima daryti išvadą, kad draudikas suteikė galimybę pareiškėjai susipažinti su sudaromos Sutarties sąlygomis, kurios tapo privalomos pareiškėjai[3]. Netaikyti minėtų Sutarties sąlygų pareiškėjai nėra jokio pagrindo.

2. Dėl Įvykio traktavimo ir draudimo išmokos dydžio

Pagal minėtą sutarčių laisvės principą šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams.

Svarbu pažymėti, kad Sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos dydis.

Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato

[3] CK 6.189 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią.

draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas[4]. Draudimo liudijime ir taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)[5].

Remiantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 punktu, draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką.

Draudimo paslaugų sutartyje nustatyti draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai apibrėžia draudiko prisiimamos rizikos mastą, sutarties apimtį ir ribas. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kuris šalių sutarimu nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką[6].

Taisyklių A. IV dalies 1 punktas numato, kad apdrausto turto draudimo apsauga apima šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, kurie staiga ir netikėtai sukeliami arba įvyksta dėl šiame skyriuje išvardytų rizikų, jeigu jos numatytos draudimo sutartyje.

2.1. Dėl Įvykio vertinimo kaip vandens prasiskverbimas pro pastato konstrukcijas į pastato vidų pagrįstumo

Šiuo atveju pareiškėja kreipėsi į draudiką dėl Įvykio, kai lietaus vanduo iš gatvės pateko pro Namo konstrukcijas į Namo vidų ir sukėlė žalą.

Kaip minėta, Sutartimi teikiama draudimo apsauga nuo konkrečių draudimo liudijime nurodytų rizikų, įskaitant „vandens prasiskverbimas pro pastato konstrukcijas iki 1 500 Eur", kuri Taisyklėse apibrėžiama kaip lietaus ar sniego tirpsmo vandens staigus ir netikėtas prasiskverbimas pro stogo dangą ar išorines pastato sienas, pamatus, įskaitant išorinių konstrukcijų jungtis (Taisyklių A. IV dalies 1.2 c) papunktis). Draudikas laikė, kad Įvykis atitiko šios rizikos sąlygas ir nutarė pareiškėjai išmokėti maksimalią 1 500 Eur draudimo išmoką.

Įvertinus Sutartyje nurodytas šios rizikos sąlygas bei Įvykio aplinkybes, sutiktina su draudiku, kad Įvykis atitiko vandens prasiskverbimo pro pastato konstrukcijas į pastato vidų sąlygas. Kadangi pagal pareiškėjos pasirinkto pastatų draudimo varianto „Standartinis" sąlygas taikomas 1 500 Eur limitas mokamai draudimo išmokai, darytina išvada, kad draudikas išmokėjo maksimalią galimą išmoką pagal šią riziką.

Vis dėlto, kaip minėta, pareiškėja ir jos atstovas teigė, kad draudikas traktavo Įvykį pagal netinkamą riziką – nurodė, kad Įvykis atitiko gamtinės jėgos – liūties – rizikos sąlygas bei vandens prasiskverbimo iš gretimų patalpų sąlygas.

2.2. Dėl Įvykio vertinimo pagal liūties riziką

Pareiškėjos atstovo teigimu, pagal Taisykles liūčiai konstatuoti nebūtinai turi būti iškritęs 15 mm ir didesnis kritulių kiekis, ypač atsižvelgiant į tai, kad kritulių kiekis netolimoje teritorijoje gali skirtis iš esmės (remiantis Taisyklių A IV dalies 1.3 papunkčiu[7]). Pareiškėjos atstovo nuomone, minėta nuostata patvirtina, kad ne tik Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos (toliau – LHMT) pažyma, bet ir kitos aplinkybės, gali būti reikšmingos sprendžiant dėl Įvykio atitikties gamtos jėgos (liūties) sąlygoms. Pareiškėjos atstovo teigimu, Įvykio metu tiek Palangoje, tiek Klaipėdoje iškrito labai didelis kritulių kiekis. Šią aplinkybę patvirtina vien pats vandens kiekis, kurį išsiurbė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba. Pareiškėjos atstovo nuomone, draudikas tinkamai neįvertino minėtų aplinkybių.

---

[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-257/2009; 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009 ir kt.

[6] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

[7] „Jei draudimo vietoje nebuvo galima nustatyti Taisyklių A.IV dalies 1.3 punkto a–e papunkčiuose nurodytų rizikų ar jų parametrų, remiamasi įvykio vietai artimiausios hidrometeorologijos stoties pateiktais duomenimis ir (arba) faktais, kad vėjas, liūtis, kruša, sniegas draudimo vietos zonoje padarė panašių nuostolių geros būklės pastatams ar kitiems panašiems tokio pat atsparumo daiktams, ir daroma išvada, kad šios rizikos atitinka Taisyklių A.IV dalies 1.3 punkto a–e punktuose pateikta apibrėžtis."

Draudikas pažymėjo, kad liūtimi pagal Sutartį (Taisyklių A IV d. 1.3 b) papunktis) laikomas „trumpalaikis intensyvus lietus, kai per 12 val. ir trumpesnį laiką iškrenta 15 mm ir daugiau kritulių.“ Nedraudžiamuoju įvykiu (neatlyginamais nuostoliais) pagal liūties riziką buvo susitarta laikyti atvejus, kai kyla „Žala dėl ilgalaikio lietaus, kuris neatitinka liūties apibrėžimo“.

Taigi, sudarydamos Sutartį šalys susitarė, kad liūtis arba jos nebuvimas nustatomi pagal kritulių kiekį.

Draudikas kreipėsi į LHMT dėl informacijos pateikimo apie 2024 m. gegužės 29 d. – 2024 m. birželio 1 d. fiksuotą kritulių kiekį Palangos mieste arba artimiausioje vietovėje. LHMT pateiktais duomenimis minėtu laikotarpiu Namui artimiausioje - Palangos aviacinėje meteorologijos stotyje - fiksuotas maksimalus kritulių kiekis – 4,5 mm[8].

Draudiko teigimu, LHMT draudikui pateikė Įvykio vietai artimiausios hidrometeorologijos stoties duomenis apie fiksuotą kritulių kiekį. Draudikas pažymi, kad nustatytas kritulių kiekis net nėra artimas Taisyklėse nurodytam minimaliam liūčiai konstatuoti reikalingam kritulių kiekiui (daugiau kaip 3 kartus mažesnis), todėl šių duomenų visiškai pakako konstatuoti, jog Įvykis akivaizdžiai neatitinka liūties, kaip ji apibrėžiama Sutartyje, sąlygų.

Pastebėtina, kad pats pareiškėjos atstovas, nurodydamas Įvykio priežastis, teigė ne tik kad iškrito didelis kritulių kiekis, tačiau ir tai, kad Įvykį lėmė užsikimšusi miesto kanalizacija.

Draudikas nurodė dėl informacijos apie Įvykį gavimo kreipęsis į Palangos miesto savivaldybės administraciją, kuri atsakyme nurodė, kad gavo pareiškėjos „prašymą atlyginti žalą dėl asmeniniam turtui, liūties metu padarytų nuostolių. <...> Darytina išvada/prielaida, kad vandens ir/ar žalos šaltinis yra X. X. netinkamai įrengtas įvažiavimo nuolydis į garažą/gyvenamąsias patalpas bei sklypo ribose netvarkomos lietaus nuotekos“.

Įvertinus minėtas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas surinktais duomenimis pagrindė savo išvadą, jog Įvykis neatitiko liūties sąlygų pagal Sutartį, tačiau galimai kilo dėl kitų priežasčių (netinkamo nuolydžio ir netvarkomų lietaus nuotėkų). Šią išvadą paneigiančių objektyvių duomenų nėra pateikta, todėl ja nesivadovauti nėra pagrindo.

2.3. Dėl Įvykio vertinimo pagal vandens prasiskverbimo iš gretimų patalpų riziką

Pareiškėjos atstovas kreipimesi į Lietuvos banką nurodė: „<...> apdrausto objekto užliejimą sąlygojo krituliai, dėl kurių užsikišo miesto gatvė, o užsikišusios miesto gatvės vanduo (neturėdamas kur nutekėti) pateko į Vartotojos teritoriją, taip užliejant apdraustą Vartotojos pastatą. Taigi vanduo į pareiškėjos pastatą pateko iš „svetimos“ (pareiškėjai nepriklausančios) teritorijos. <...> vanduo, apliejęs apdraustą pastatą, iškrito ne pareiškėjos teritorijoje, o į pareiškėjos teritoriją pateko iš svetimos nuosavybės. Tokiems atvejams turi būti taikomas Draudimo taisyklių A IV dalies 1.2 b punktas - vandens prasiskverbimas iš gretimų patalpų <...> Nors aptariamoje Draudimo taisyklių dalyje yra vartojama sąvoka „Gretima patalpa“, vis tik manytina, kad ši sąvoka apima (sistemiškai aiškinant turi apimti) ir bet kokią kitą svetimą teritoriją ar nuosavybę, o šiuo atveju konkrečiai kelią (gatvę).“

Vandens prasiskverbimas iš gretimų patalpų pagal Taisyklių A. IV dalies 1.2 b) papunktį apibrėžiamas kaip „vandens prasiskverbimas į apdraustas patalpas dėl gretimose, Jums nepriklausančiose patalpose įvykusios šildymo, vandentiekio, kanalizacijos automatinės gesinimo (sprinklerinės) sistemos avarijos, staigaus ir netikėto vandens išsiveržimo dėl kitų priežasčių“. Žala pagal šį papunktį neatlyginama, kai kyla: „Žala dėl gruntinio ar drenažo sistemos vandens poveikio; Žala, kurią sukėlė į patalpą patekęs vanduo pastato išorinėms atitvarinėms konstrukcijoms praleidžiant vandenį; Žala, atsiradusi dėl audros, potvynio, liūties, krušos ar sniego slėgio“.

Draudikas pažymėjo, kad šiuo atveju lietaus vanduo (ne šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, automatinės gesinimo (sprinklerinės) sistemos vanduo) į pastatą pateko iš lauko, o ne gretimų patalpų. Tas pats Taisyklių punktas aiškiai numato, kad pagal šią riziką neatlyginamais nuostoliais laikoma žala, kurią sukėlė į patalpą patekęs vanduo, pastato išorinėms atitvarinėms konstrukcijoms praleidžiant vandenį (t. y. būtent Įvykio aplinkybes atitinkanti situacija). Taip pat draudikas nurodė, kad net laikantis pareiškėjos pozicijos, jog Įvykis kilo dėl liūties (su kuo draudikas nesutinka), pagal vandens prasiskverbimo iš gretimų

[8] Pagal pateiktus duomenis, minėtoje stotyje fiksuotas kritulių kiekis: 2024 m. gegužės 29 d. – 0,1 mm; gegužės 30 d. – 4,5 mm; gegužės 31 d. – 1,1 mm; 2024 m. birželio 1 d. – 0,2 mm.

patalpų riziką neatlyginamais nuostoliais laikoma žala, atsiradusi dėl audros, potvynio, liūties, krušos ar sniego slėgio.

Įvertinus nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad šiuo atveju lietaus vanduo į pareiškėjos Namą pateko ne iš gretimų patalpų, tačiau iš gatvės, kurią prilyginti gretimai patalpai nėra jokio pagrindo[9]. Be to, kaip matyti iš minėtos Taisyklių nuostatos, nustačius, jog Įvykis kilo dėl vandens prasiskverbimo į Namo vidų pro pastato konstrukcijas, tokie nuostoliai laikomi neatlyginamais pagal vandens prasiskverbimo iš gretimų patalpų riziką. Plačiau nevertinant kitų aplinkybių, darytina išvada, kad draudikas pagristai laikė, jog Įvykis neatitiko vandens prasiskverbimo iš gretimų patalpų rizikos sąlygų bei atitiko nedraudžiamojo įvykio sąlygas, nustatytas šiai rizikai.

Įvertinus minėtas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas pagristai vertino, jog Įvykis atitiko vandens prasiskverbimo pro pastato konstrukcijas į pastato vidų riziką ir neatitiko liūties ar vandens prasiskverbimo iš gretimų patalpų rizikų sąlygų. Kadangi draudikas nutarė išmokėti pareiškėjai maksimalią išmoką pagal nustatytos rizikos sąlygas, pareiškėjos reikalavimas dėl papildomos išmokos, atlyginančios Namui padarytą žalą, atmestinas kaip nepagrįstas.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus atsakyta, o kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą[10].

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis

[9] Toks aiškinimas neatitiktų ne tik įprastos buitinės, tačiau ir teisinės reikšmės, pvz., Lietuvos Respublikos statybos įstatyme patalpa apibrėžiama kaip sienomis ir kitomis atitvaromis apribota statinio erdvė (2 straipsnio 41 punktas).

[10] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.